

HABRUTA NIGHT

TUESDAY | 11•26•19 | 9 PM
SHAARE ZION

Reproduced by Habruta Night Booklet with permission of the
copyright holders, ArtScroll / Mesorah Publications, Ltd.

Design: mdkgraphicdesign@gmail.com

“

Week 39

Topic

סוגיא ברכות דף ד'

”

TOPIC DISCUSSION

If one is looking at his surveillance camera and notices someone steal; is he allowed to go ahead and steal something back?

If it is one of his employees; can he dock pay?

If one is being accused of doing something wrong, but it was really someone else; is he allowed to say who the real person is?

דינא בלא דינא. הרבה לדיקים יש שלוקין בגופם ובממונם אלא הם היו יודעים שלא היה נותן שצטא לאריסיה והיו רוצים לרמוז לו שלא יעשה עוד: **שלא** יהא דבר הוציא בינו צבין הקיד. אצל מלחא דקציעא כגון ארון ומינה אין זה הפסק. אצל מטה נראה שאין זה קצוע: **אלא** אימא סמוך צמטתי. שלא היה עושה מלאכה עד שיתפלל. ורש"י פירש אפילו ללמוד שאסור ללמוד קודם תפלה. ולא ידעתי מנה ליה. אצל ראה דשרי ללמוד קודם דלקמן צפרק שני (דף יג ע"ג) אמרין דרב מקדיש ומשי ידיה ומצדך ומתי פרקיה וקרי ק"ש כי מטא זמן ק"ש וכו': **כל** הנותן מטותו בין צפון לדרום וכו'. ולא זין מורה למערב ודוקא כשישן עם אשתו מפני שהשכינה מנויה זין מורה למערב והיה הדבר גנאי לשכב אצל אשתו מפני התמיש וכן משמע ומוכחי קראי: המתפלל

חלש על לגביה ר' יוחנן א"ל חביבין עליך יסורין א"ל לא הן ולא שכרן א"ל הב לי ירך ירב ליה ידיה ואוקמיה. ר' יוחנן חלש על לגביה ר' חנינא א"ל חביבין עליך יסורין א"ל לא הן ולא שכרן א"ל הב לי ירך ירב ליה ידיה (6) ואוקמיה אמאי לוקים ר' יוחנן לנפשיה אמרי (7) אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים רבי אליעזר (8) חלש על לגביה רבי יוחנן הוא דהוה קא גני בבית אפ"ל גלייה לדרעיה ונפל גהורא חזייה דהוה קא בכי ר' אליעזר (9) א"ל אמאי קא בכית אי משום תורה דלא אפשר (10) שנינו אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין לבו לשמים ואי משום מונו לא כל אדם זוכה לשתי שלחנות (11) ואי משום בני דין גרמא דעשיראה ביר א"ל להאי שופרא דבלי בעפרא קא בכינא א"ל על דא ודאי קא בכית ובכו תרוייהו אדהכי והכי א"ל חביבין עליך יסורין א"ל לא הן ולא שכרן א"ל הב לי ירך ירב ליה ידיה ואוקמיה. רב הונא תקיפו ליה ארבע מאה דני דחמרא על יהודה אחוה דרב סלא חסידא ורבנן ואמרי לה רב אדא בר אבהו ורבנן ואמרו ליה לעיין מר במיליה אמר להו ומי חשידנא בעיניכו אמרו ליה מי חשיד קב"ה דעביד דינא בלא דינא אמר להו אי איכא מאן דשמיע עלי מלחא לימא אמרו ליה הכי שמיע לן דלא יהיב מר שבישא לאריסיה אמר להו מי קא שביק לי מידי מיניה הא קא גניב ליה כוליה אמרו ליה היינו דאמרי אינשי בתור גנבא גנוב ומעמא טעים אמר להו קבילנא עלי דיהיבנא ליה איכא דאמרי הדר חלא והוה חמרא ואיכא דאמרי אייקר חלא ואיזבן בדמי דחמרא: **ח** אבא בנימוין אומר על שני דברים הייתי מצטער

לזכות: דני. חציות: תקיפו. החמילו: לעיין מר במיליה. יפספש צמעטיו: אי איכא דשמיע עלי מילחא לימא. אם יש צכס ששמע עלי דבר שאני צריך לחזור צי יודיעני: שבישא. חלקו צומורות הגפן שמתכין מהן צענת הזמר ותנן (צ"מ דף קב.) כסס שחולקין ציין קן חולקין צומורות וצקנים. שריגיס מתרגמינן שצין (פרש"י מ:): מי שביק לי מידי מיניה. וכי אינו חשוד צעניכס שהוא גנוב לי הרבה יותר מחלקו: בתר גנבא גנוב ביי. הגויב מן הגנב אף הוא טועם טעם גנבה: סמוך צמטתי. כל ימי נוהרתי שלא לעשות מלאכה עד שלא לעסוק צמורה כשעמדתי ממוטמי עד שאקרא ק"ש ואחפלא: צפון לדרום. ראשה ומרגלותיה זה לזפון זה לדרום. ונראה צעני שהשכינה צמורה או צמעט (12) לפיכך נכון להסב דרך תשמיש לצמורת אחרות: וצפונך. לשון צפון וסיפיה דקרא ישצטו צניס: תבליא בטנב. תמלא ימי הריוס: טורף נפשו באפו. לך אומר אשר גרמת לך לצרוף את נפשיך צפניך ומה היא הגפס זו תפלה כמו שנאמר ואספור את נפשי לפני ה' (ש"א ה:): ה' צמטנך תעוב ארץ. וכי סבור היית שצצילך שילאת (7) תסתלק השכינה ויעוזב את מצדך המתפלל לפניו: לוא

5b

MEI'EIMASAI CHAPTER ONE BERACHOS

Rav Huna had four hundred barrels of wine that soured, i.e. turned to vinegar. Rav Yehudah the brother of Rav Salla Chasida, as well as other Sages, went in to visit him. — **Let master [Rav Huna] examine his affairs** to determine the cause of this loss.^[27] — **Am I suspect in your eyes?** — **Is the Holy One, Blessed is He, suspect of punishing without justice?** — **He said to them: If there is anyone who heard something about me that I must rectify, let him speak!** — **They responded to him: Master did not give branches to his sharecropper.**^[29] — **He said to them: Did he leave me any of them? He stole all of them from me!** That is, he took far more than his rightful share.^[30] — **They said to him: Steal from a thief and feel the taste of stealing!**^[31] — **He said to them: I accept upon myself to give him his share of the remaining branches.**^[32] — Some say that thereupon a miracle occurred and the vinegar reverted to wine. — **And others say that the price of vinegar rose, and [his vinegar] sold at the price of wine.**

ברכות דף ה:

29. Under the terms of אַרְיִסוּת, *sharecropping*, one person works the field of another and pays the owner a fixed portion of the crop (e.g. a half, third or quarter) while taking the rest for himself. If he works in a vineyard, besides the wine which is shared between the sharecropper and owner, the branches pruned off the vines must also be divided between them (see [Bava Metzia 103b](#)).

30. Why do you not suspect him of stealing more than his share? (*Rashi*). Since you suspect someone in any event, you should suspect him rather than me! (*Sifsei Chachamim*).

[Rav Huna knew that the sharecropper had taken more than his rightful share of the branches in previous divisions. Rav Huna therefore did not give the sharecropper his share of these branches.]

TOSAFOT EXPLANATION

Tosafot explains what *Rav Huna b'rei de'Rav Sala Chasida* and the *Rabbanan* meant:
הרבה צדיקים יש שלוקין בגופם ובממונם?
אלא הם היו יודעים שלא היה נותן שבישא לאריסיה, והיו רוצים לרמוז לו שלא יעשה
עוד.

Question: There are many Tzadikim who suffer some financially, some physically?

Answer: They knew that he (*Rav Huna*) did not give his sharecropper his share of branches, and they wanted to drop him a hint that he should not do it again.

בבא קמא דף כז:

נכסיו של הני גזונו עמו מיליט
דינא לנפשיה: אל תיכנס לחצר
חבירך. בגיזנה וצסתר שלא תראה
עליו כגנב: אלא שבור את שיניו.
כלומר קם בחזקה וקשיא לרז יהודה:

עביד לא טרח מתיב רב כהנא בן בג בג
אומר אל תיכנס לחצר חבירך ליטול את שלך
שלא ברשות שמא תראה עליו כגנב אלא
שבור את שיניו ואמור לו שלי אני נוטל

The Gemara challenges Rav Yehudah's view:

מתב רב כהנא — **Rav Kahana objected** to Rav Yehudah's view on the basis of the following Baraisa: **אל תיכנס לחצר חבירך ליטול את שלך שלא ברשות** — **BEN BAG BAG SAYS: DO NOT ENTER YOUR NEIGHBOR'S COURTYARD TO RETRIEVE YOUR PROPERTY WITHOUT asking PERMISSION, אלא שבור את שיניו** — **LEST YOU THEREBY APPEAR AS A THIEF. שמא תראה עליו כגנב** — **RATHER, SMASH HIS TEETH^[26] AND SAY TO HIM, שלי אני נוטל** — **"I AM TAKING MY OWN property!"^[27]** This Baraisa indicates that a person is entitled to enforce the law for himself.^[28]

27. If your neighbor has illegal possession of property that belongs to you, you are permitted to retrieve it. However, it is advisable not to do so stealthily, lest the neighbor use that as evidence that the item does not belong to you since you had to come as a thief to take it from him. It is better to confront him openly (*Nachalas David*).

QUESTION

In the *Gemarah Berachot* we see that although *Rav Huna* harbored a legitimate claim against the sharecropper, he was nevertheless not intitled to withhold from him his due share.

How does this go with the *Gemarah* in *Bava Kama*?

There are several ways to answer this question:

מרדכי

It is only permitted to take back something that everyone knows that it is his. Rav Huna didn't take the actual branches that the sharecropper stole, that's why it wasn't right.

דוקא כשחוזר ונוטל חפץ המבורר לכל שהוא שלו כלומר שנוטל אותו דבר עצמו שנלקח לו, אבל שאר דברים שאין ידוע לכל אם זה שלו או לא אינו רשאי לקחת, וממילא כיון שרב הונא לקח זמורות אחרים שלא גנב לו האריס היה זה שלא כדין.

מרומי שדה

Because Rav Huna did not have witnesses to prove his claim, therefore he should not have taken it without beis din.

מכיון שלא היה יכול לברר לבית דין בעדים שאריס היה גנב ואף אם נטל זמורות עצמם אין לו לקחת אותם בלי בית דין.

ראבי"ה

It is only permitted to take actions into your one hands if you do so openly; Rav Huna did it behind his back.

שרב הונא לא היה לעשות זאת בסתר אלא תעשה בגילוי.

מאירי

It is only permitted to take things back right after the theft, after that, you have to go to beis din.

דוקא בשעת גניבה שתיכף מיד אחר שגזלו חוזר ולוקח ממנו את כליו, אבל אם עבר זמן מה מהגניבה אסור לו לעשות דין לעצמו ולקחת את כליו.

QUESTION:

How was Rav Huna allowed to tell these rabbis lashon hara about this sharecropper; that he is a thief; there was no purpose in doing so?

The only reason he was doing it, was to push away someone accusing him to which the gemara in *Baba Batra* says it's not allowed:

בבא בתרא קסד: קסה.

ימי וכו' עין תפלה [שמו] טהור
 נזיר צו: עין תפלה הוא רע
 כשמהרהר בתפלתו כדאמרינן
 צברכות (דף טו.) המעיין בתפלתו צא
 לידי כאב לצד כדאמרינן התם אלו דברים
 המזכירים עונותיו של אדם קיר נטוי
 ועיין תפלה והשתא הוי דומיא להרהור
 עזירה ולשון הרע שאינו מנוה אבל
 אינו נראה דלמנה אינו ניגול בכל יום
 הרבה בני אדם אינם מנפים מתי יצא
 תפלתם שאינם מכוונים כל כך שיצפו
 (1) תפלתם ונראה לרבי דעיין תפלה
 שהוא רע שאינם מכוונים תפלתם
 כדאמר ר' (שם קכו.) צאלו דברים שאדם
 אוכל פירותיהם כו' ועיין תפלה ומה
 אין אדם ניגול בכל יום שאין שום אדם
 יכול לכוין בתפלתו היטב והכי אמר
 זירושלמי (ברכות פ' היה קורא ה"ד) אמר
 (1) ר' מתייה מתוקנה טיבתא לרישא
 דכי מטי למודים כרע מגרמייהו:
 באחרת

כאן ארבע¹ ההוא מקושר דאתא לקמיה
 דרבי ואמר רבי אין זמן בזה א"ל ר' שמועון
 ב"ר לרבי שמא בין קשריו מובלע פלייה
 וחזייה הדר חזא ביה רבי בבישות א"ל לאו
 אנא כתבתיה ר' יהודה חייטא כתביה א"ל
 כלך מלשון הרע הזה זימנין הוה יתיב
 קמיה וקא פסיק סידרא בספר תהלים אמר
 רבי כמה מיושר כתב זה אמר ליה לאו אנא
 כתבתיה יהודה חייטא כתביה א"ל כלך
 מלשון הרע הזה בשלמא התם איכא לשון
 הרע אלא הכא מאי לשון הרע איכא משום
 דרב דימי דתני² רב דימי אחוה דרב ספרא
 ג' לעולם אל יספר אדם בטובתו של חברו
 שמתוך טובתו בא לידי רעתו אמר רב
 עמרם אמר רב שלש עבירות אין אדם
 ניצול מהן בכל יום הרהור עבירה³ ועיין
 תפלה ולשון הרע לשון הרע סלקא דעתך
 אלא

נמסרה לו עליה לו עשיתו מקו יא
 מלך ובשנה ראשונה קורין לו ארכן
 כדלקמן לפי שעתה מתוקן הוא כמו
 ארכין או לא ארכין (סוכה דף מד:)
 וכמו וערות מלכא לא ארכין לנא למחזא
 (עובד ד) לא נאה ויפה לנו לראות
 ערותו של מלך ומתפתו: יבדוק
 אימתי עמד ארכן במלכותו. כי
 בשנה ראשונה של מלכותו נכתב שטר
 זה ומשהיא שמה טרפי צעלי מוצות
 ללקוחות: דארכין במלכותו. כלומר
 לאחר שהארכין ומלך כמה שנים ליה
 פלוגי זה מפלוגי ולא יטרפו לקוחות
 אלא מיכן ולהצא: שנה ראשונה קורין
 לו ארכן. מתוקן למלכות ממדש:
 דייגון. לשון שנים וקרוב ללשון לעו
 שלנו: וד'מא עבדרי עבדוהו.
 ממלכותו והדר אמלכותו לטוף שנים
 ושלא ומיקרי נמי ארכן ושמה השטר
 נכתב כשמלך בשניה ואמאי יגצה
 מומן ראשון: ארכן דייגון קרו ליה.
 כלומר אם לא פירש כמה נזירות

לפי שהזכירוהו למלכותו אחר שהזכירוהו:
 נזיר ואמר הריני נזיר הינא נזירות אחר
 לשלשים יום וכולם הינא דייגון טריגון
 כולן לשון לעו שלנו הם: דייגון שתיב.
 ויהיה מלך אחת עגול וידו מרובע:
 טריגון. קירות: הרי כאן ארבע.
 אמור⁴ אין לו להקצ"ה
 צעולמו אלא יראת השם שנאמר (איוב כ)
 הן יראת ה' שכן בלשון יוני קורין לאחת
 הינא ושמה בספריהם כתובה: חזא ביה
 בבישות. כסבור שהוא כתבו וצרכו
 לא היו עושין מקושר אלא פשוט לפי
 שטועים צו. אינן לפי שהיה מובלע
 צין קשריו יותר מדאי שרצי ענמו
 טעה צו: יהודה חייטא. כן שמו: כלך
 מלשון הרע הזה. כלומר לא היה לך
 להטיל אשמה עליו היה לך לומר אני
 לא כתבתי: מאי לשון הרע איכא. והלא
 בשבחו של ר"י חייטא דיצר כשארמר
 יהודה חייטא כתביה: בא לידי רעתו.
 לדי גטוח מתוך שמרבין בשבחו מוכירין
 שם גנות שצו: עיין תפלה. יש מפרשין
 שלאחר שהתפלל דן בלבו שיטלם לו
 הקצ"ה שגרו ועשה הקצ"ה לרצו וישמע
 תפלתו לפי שהתפלל בצוניה:

באתרא דנהיגי בפשוט וא"ל יז עבד יי פשוט ועבד ליה
 מקושר. משמע משום דא"ל עבד לי פשוט אבל אי
 א"ל סתמא זיל עבד לי גיטא ועבד ליה מקושר כשר אע"ג דבאתרא
 דנהיגי בפשוט ובקדושין אמר אע"ג דלא אמר כי אס עבד לי גיטא
 דהכי אתא גירסא התם באתרא
 דנהיגי בפשוט ועבד ליה מקושר:
אמר אביי לא נצרכא אלא בעד
 אחד כו'. הכל משמע דוקא
 אחד ככתב ואחד צעל פה הא שנים
 יבדוק כי ארבע עשר ויבדוק

אבק לשון הרע. כגון דאמר נראה צי
 פלגיא צערכין (דף טו:): רוב
 בגוז. רוב בני אדם חשודין על הגול
 כעין גול שמוכין להחירא
 צמשא וצמתן לעבד איש מריות
 הראוי לו להצירו: ות"ק לית ליה
 מנהגא דמדינה. צממיה אס רבן
 שמעון צן גמליאל צא לומר
 שדיני פשוט ומקושר המפורשין
 לתנא קמא אס יש מדינה שנהגו
 לשנות דינס צענין אחר הכל
 כמנהג המדינה והלא תנא קמא
 נמי מודה צהא: אמר אביי
 באתרא דנהיגי כו'. (3) אתא
 ארבע עשר ויבדוק

בנא בתרא קסד: קסה.

The Gemara cites another incident involving a tied document that Rebbi examined:^[24]
ההוא מקושר דאָתא לקמיה דרבי — There was a certain bound document that came before Rebbi, and, upon inspecting it, Rebbi asked, “Is there no date on this?” — אָמר רבי לוי רבי שמעון בר רבי לרבי — R’ Shimon the son of Rebbi said to Rebbi, “Perhaps it is concealed within [the document’s] folds.” — פלייה וחזייה — [Rebbi] thereupon tore it open and saw [the date] there. — רבי חזא ביה רבי בבישות — Rebbi then eyed [R’ Shimon] disapprovingly.^[25] — אָמר ליה [R’ Shimon] said to Rebbi, “I did not write it, רבי יהודה חייטא כתביה, לאו אָנא כתבתי, — R’ Yehudah Chayata wrote it.” — אָמר ליה [Rebbi] replied to [R’ Shimon], “Desist from this *lashon hara!*”^[26]

The Gemara cites a similar incident:

אָנא פסיק — Another time [R’ Shimon] was sitting before [Rebbi], and [Rebbi] was finishing a section in the Book of Psalms.^[27] — סידרא בספר תהלים — אָמר ליה [R’ Shimon] replied to him, “I did not write it, רבי יהודה חייטא כתביה, לאו אָנא כתבתי, — R’ Yehudah Chayata wrote it.” — אָמר ליה [Rebbi] retorted to [R’ Shimon], “Desist from this *lashon hara!*”

אָנא פסיק — Another time [R’ Shimon] was sitting before [Rebbi], and [Rebbi] was finishing a section in the Book of Psalms.^[27] — סידרא בספר תהלים — אָמר ליה [R’ Shimon] replied to him, “I did not write it, רבי יהודה חייטא כתביה, לאו אָנא כתבתי, — R’ Yehudah Chayata wrote it.” — אָמר ליה [Rebbi] retorted to [R’ Shimon], “Desist from this *lashon hara!*”

The Gemara wonders about Rebbi’s second rebuke:

איבא לשון — It is understandable there, in the case of the bound document, that there was an element of *lashon hara* in R’ Shimon’s words, since Rebbi had been displeased with the document. — אָלאַ הכא — But here, when R’ Shimon identified Yehudah Chayata as the writer, what element of *lashon hara* is there? Rebbi was pleased with the handiwork! — ? —

The Gemara answers:

משום דרב דימי — Such a statement is also considered *lashon hara*, because of [the ruling of] Rav Dimi. — דתני רב דימי אחוה דרב ספרא — For Rav Dimi the brother of Rav Safra taught a Baraisa: — אדם בְּטוֹבוֹתוֹ שֶׁל חֲבִירוֹ — A PERSON SHOULD ALWAYS be careful NOT to SPEAK excessively ABOUT HIS FELLOW’S GOOD qualities, בָּא לִיְדֵי שְׂמִתוֹךְ טוֹבוֹתוֹ — FOR OUT OF discussion of HIS GOOD qualities MAY COME discussion of HIS FAULTS.^[28]

The Gemara discusses the all-pervasive nature of *lashon hara*:

שְׁלש עֲבִירוֹת — There are three transgressions — אָמר רב עמרם אָמר רב — Rav Amram said in the name of Rav: — אין אדם ניצול מן בכל יום — from which no man is saved every single day.^[29] These are: — הרהור עבירה — thoughts of sin, — ועיון תפלה — examining one’s prayers^[30] — ולשון הרע — and *lashon hara*.

The Gemara asks:

לשון הרע סלקא דעתך — Now do you really think that every man speaks *lashon hara* every day?

בנא בתרא קסד: קסה.

The Gemara answers:

אֵלָא אֲבָק לְשׁוֹן הָרַע — **Rather**, Rav meant *avak lashon hara*.^[1]

The Gemara cites a related ruling:

אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב — **Rav Yehudah said in the name of Rav: רוב בְּגוֹל — Most people are suspect of some form of thievery,** ^[2] וּמִיעוֹט בְּעֵרִיּוֹת — **a minority are suspect of sexual immorality, והכל בלשון הרע — and all people are suspect of lashon hara.**

The Gemara wonders:

בְּלִשׁוֹן הָרַע סְלָקָא דְעָתָךְ — **Now do you really think** that all people violate the laws of *lashon hara*?

The Gemara answers:

אֵלָא אֲבָק לְשׁוֹן הָרַע — **Rather**, Rav meant *avak lashon hara*.^[3]

1. *Avak lashon hara* (literally: the “dust” of *lashon hara*) refers to speech that is not in and of itself considered *lashon hara*, but nevertheless, has some aspect of *lashon hara* to it. An example of *avak lashon hara* is the statement, “There is always a fire lit in the house of So-and-so.” Although this can be spoken as a compliment [So-and so is charitable and is always cooking for wayfarers], when accompanied with appropriate body language and voice inflection it can be disparaging [So-and-so is always partying] (see [Rashbam](#), *Shaarei Teshuvah* by *Rabbeinu Yonah* 3:227 and *Chofetz Chaim*, *Hil. Lashon Hara* 2:2). [Others, however, consider this a case of true *lashon hara* — see *Chofetz Chaim* 9:2 in footnote; for other examples of *avak lashon hara* see [Rambam](#), *Hil. Deos* 7:4 and *Shaarei Teshuvah* 3:226-8.]

2. Such as justifying to themselves dubious business practices whereby they divert to themselves profits actually due their fellow ([Rashbam](#); see *Mesilas Yesharim* beginning of ch. 11 at length).

3. Since even innocent comments can contain elements of *avak lashon hara*, it is a transgression that all people unwittingly violate regularly. [This refers, of course, to people who do not make a conscientious effort to avoid this sin. With proper study of the laws of *lashon hara* and a true willingness to succeed, one can certainly avoid speaking even *avak lashon hara* (*Shemiras HaLashon*, *Shaar HaTevunah* ch. 15).]

להחריס • ולא תקשה על דברינו ממה דאמרין
 בצרכות (דף ה' ע"ב) ר"ה תקיפו ליה חרבע מאה
 דני דחמרא על לגביה רב יהודה וכו' ח"ל חי איכא
 מאן דשמיט עלי מילתא לימא ח"ל הכי שמיט לן דלא
 יהיב מר שביטא (פי' זמורות הגפן) לאריסא ח"ל מי
 קא שביק לי מידי הא קא גניב ליה כוליה והלא אף
 כאן לא ילא מדברי רב הונא חועלת על להבא שלא
 יגנוב אוחו יותר ולא היתה כונתו ג"כ שיוכיחוהו
 הרבנן רק לדחות מעל עלמו הגנאי דזה אכור בעלמא
 לספר לשה"ר על אחד אף שהוא אמת וכוונתו רק
 לדחות גנאי מעל עלמו ור"ה לזה מב"ב (דף קב"ד
 ע"ב) דח"ל ר"ב ברבי לרבי לאו אגא כתיבא יהודא
 חייטא כתיבא וח"ל רבי כלך מלשון הרע הזה אף
 דכוונתו היה רק להטיל את עלמו וח"כ האף היה
 מותר לר"ה לספר לפניהם מה שהאריס גונב מאתו
 זמורות לפי מה שהחלטנו בפנים דלספר שאחד
 גזלו ג"ז בכלל לשה"ר הוא אבל באמת זה אינו קושיא
 ח' דרש"י פירש בד"ה הא קא גניב לי ח"ל וכו'
 אינו חסוד בעיניכס שהוא גונב לי הרבה יותר מחלקו
 וכוונת רש"י שהיו מכירין אוחו הרבנן להאריס שהוא
 גנב וח"כ אין שייך בזה לשה"ר • ואפילו אם היינו
 מפרשים להא דקא גניב כפשטיה אפ"ה לא קשיא
 לדברינו דכוונת ר"ה היה רק לדחות מעל עלמו
 הגנאי ולא דמי לההיא דב"ב הנ"ל דהתם כדי לדחות
 מעל עלמו הוי ליה לר"ש ברבי להשיב לא כחבתיו להטיל
 את עלמו ולמה היה לו להטיל את הגנאי על יהודא
 חייטא וכמו שפי' רשב"ם שם מש"כ בענינו דלא
 היה לו להטיל את עלמו בענין אחר ולכך הוכרח לו
 לספר האמת • ובהכי ניחא נמי מה דאמרין בערכין
 (ט"ז ע"ב) במעשה דר"ה וחייא ב"ר הווי יתבי קמיה
 דשמואל ח"ל הוי מר דקא מלער לי פי' שהוא מכה
 וחובט אחי קביל עליה ר"ה דהו לא מלער ליה
 לבתר דנפק ח"ל הכי והכי קא עביד עי"ש דהיה
 כוונת ר"ה לדחות הגנאי מעל עלמו בדבר אמת ולא
 לבזות לחייא בר רב ולא היה יכול באופן אחר כ"א
 לגלות המעשה כאשר הוא (וכדמות ר"ה להיחר זה
 ממה דחיה"ה בה"מ בסימן תכ"ח ס"א בהגה"ה עי"ש)
 אף מאיד ומאוד יזכר שלא יחסר בזה כל הפרטים

גונב ממנו:

והשיב החפץ חיים, שתי תשובות: א. רש"י פירש (בד"ה הא קא גניב ליה), וז"ל: וכי אינו חשוד בעיניכם, שהוא גונב לי הרבה יותר מחלקו? וכוונת רש"י, שהיו מכירים אותו רבנן שהוא גנב, ואם כן אין שייך בזה לשון הרע. ב. בעובדא דרבי שמעון ברבי לא היה עליו להטיל את האשמה על יהודה חייטא, משא"כ כרב הונא שלא היתה לו אפשרות להציל את עצמו בענין אחר, ולכן הוכרח לו לספר את האמת, עכ"ד. לפי זה אם אין לראובן דרך אחרת להציל את עצמו מרינוני שכניו, כי אם בדרך זו שיספר להם מה ששמעון מעולל לו, והוא אומר לו בדרך זו: "הרי שלך לפניך" מותר. ויעויין בחינוך הנ"ל "שאי אפשר לאדם להיות כאבן שאין לה הופכים".

וכך כתב החפץ חיים (הלכות לשון הרע כלל י' סעיף יז) אם נעשה דבר שלא כהוגן, ובא ראובן ושאל את שמעון מי עשה דבר זה? אפילו אם מבין שראובן חושדו בזה, אסור לו לגלות מי עשה את הדבר. ושיב, אני לא עשיתיו. (אלא אם כן הוא דבר שאפילו אם לא היה שואל אותו גם אז היה צריך לספר לו. כגון אם הוא גנב ונשלמו בו כל הפרטים שבכלל זה, ואחד הפרטים הוא שלא יסובב על ידי הסיפור היזק לזה שמספרים עליו, יותר מכפי הדין שהיה יוצא אילו העידו עליו בבית דין).

TO SUM IT UP:

One should not say who the real person is even if he is being accused.

Rav huna did it because they knew the other guy was a stealer or because he had no other way to get out of it.

Otherwise, one should just say I didn't do it.